

Stanisław KOZIEJ

**POLITYKA
BEZPIECZEŃSTWA
PAŃSTWA**

Cz. III

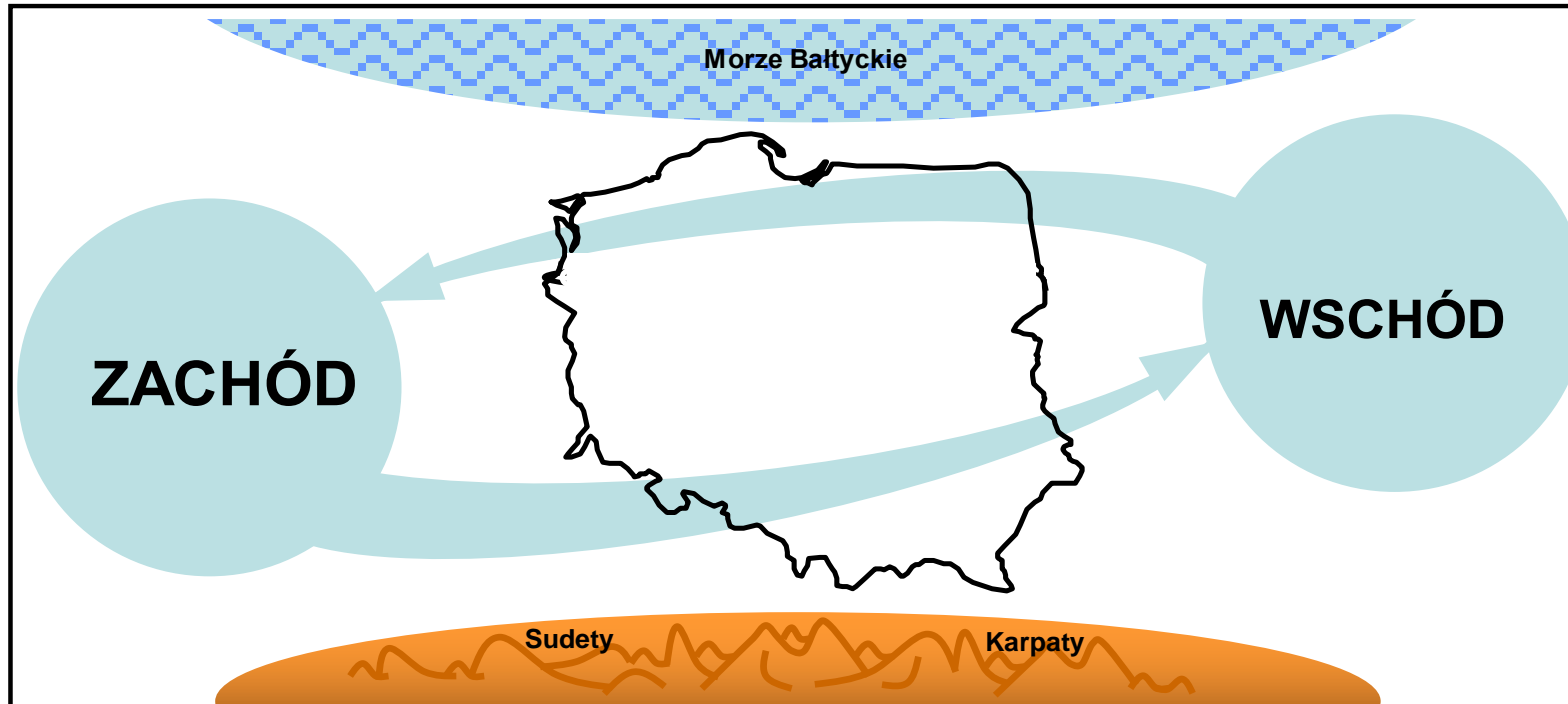
Strategia i system

bezpieczeństwa narodowego RP

www.koziej.pl

[@SKoziej](https://www.instagram.com/SKoziej)

Geostrategiczne położenie Polski



BIAŁA KSIĘGA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP

HISTORYCZNA EWOLUCJA POLSKIEJ STRATEGII

- **Polska Piastów – obrona na Zachodzie
swoboda na Wschodzie**
- **Polska Jagiellonów - mocarstwo**
- **Upadek i rozbiory – słabość władzy centralnej**
- **Polska międzywojenna – równy dystans
między Berlinem i Moskwą**
- **Polska w UW – ubezwłasnowolnienie
strategiczne**
- **Samodzielność strategiczna lat 90.**
- **Polska w NATO i UE**

PODSTAWY KONCEPCYJNE BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO



INTERESY NARODOWE I CELE STRATEGICZNE

Interesy narodowe - geneza

Korzenie (geneza) interesów narodowych tkwią w doświadczeniu historycznym:

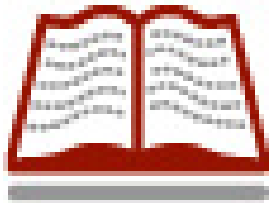
- **tożsamość narodowa,**
- **położenie geostrategiczne,**
- **bezpieczeństwo jako trwały, żywotny interes narodowy,**
- **negatywne skutki „zapominania” o bezpieczeństwie (rozdrobnienie dzielnicowe, rozbiory)**

KONSTYTUCYJNE (art. 5.) INTERESY NARODOWE

- **niepodległość i nienaruszalność terytorium**
- **wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli**
- **dziedzictwo narodowe**
- **ochrona środowiska**

Konstytucja jako podstawa definiowania interesów narodowych

Konstytucja



Art. 5.

Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium (**PAŃSTWO**), zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli (**OBYWATEL**), strzeże dziedzictwa narodowego (**POTENCJAŁ NIEMATERIALNY**) oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju (**POTENCJAŁ MATERIALNY**).

Interesy w dziedzinie bezpieczeństwa:

- **własny potencjał**
- **silne sojusze**
- **wolności i obowiązki obywatela**
- **ochrona obywatela i ludności**
- **bezpieczny rozwój społeczno-gospodarczy**
- **społeczno-gospodarcze wsparcie bezpieczeństwa**

WARUNKI (ŚRODOWISKO) BEZPIECZEŃSTWA POLSKI

ŚRODOWISKO BEZPIECZEŃSTWA (1)

wymiar globalny

- **Globalizacja i rewolucja informacyjna**
- **Asymetryzacja bezpieczeństwa (np. bezpieczeństwa nuklearnego)**
- **Państwa upadłe i zbójeckie**
- **Proliferacja BMR i technologii wojskowych**
- **Terroryzm (państwo islamskie, terroryzm wewnątrz europejski)**
- **Zorganizowana przestępczość**
- **Cyberzagrożenia**
- **Ekstremizmy i patologie społeczne**
- **Niewydolność międzynarodowych organizacji i reżimów bezpieczeństwa**

Przypomnienie

ŚRODOWISKO BEZPIECZEŃSTWA (2)

wymiar regionalny (euroatlantycki)

Przypomnienie

Wyzwania transatlantyckie:
niepewność co do USA?

Wyzwania wewnątrz europejskie
(kryzys integracji, migracje, terroryzm wewnątrz europejski?)

Kryzys w Europie Wschodniej:
(neoimperialny zwrot strategiczny Rosji, rewizjonizm jako cel i konfrontacja polityczna jako metoda. To nowa jakość: kończy zimnowojenną erę kooperacji. Wojna hybrydowa, agresja poniżej progu wojny)

Obszar euroatlantycki



Kryzys na Bliskim Wschodzie i Afryce
(ISIL, migracje. Brak strategii. Interwencja Rosji, Turcja?)

Środowisko bezpieczeństwa - scenariusze

- 1. Integracyjny** – z przewagą pozytywnych i pożądanых zjawisk i tendencji. **Umacnianie** międzynarodowego systemu bezpieczeństwa;
- 2. Dezintegracyjny** – z przewagą niekorzystnych i niebezpiecznych zjawisk zewnętrznych i wewnętrznych. **Oslabianie** międzynarodowego systemu bezpieczeństwa;
- 3. Ewolucyjny** – kontynuacja względnej równowagi negatywnych i pozytywnych zjawisk. **Utrzymywanie** się względnie niestabilnego systemu bezpieczeństwa międzynarodowego.

Hybrydowa zimna wojna – stopnie eskalacji zagrożeń



MAD!!!

Agresja na pełną skalę

Agresja otwarta ograniczona



Agresja skryta



**Bieżąca presja
polityczno-strategiczna**



RODZAJE ZAGROŻEŃ DLA BEZPIECZEŃSTWA POLSKI

- **Zagrożenia polityczno-militarne:**
 - **presja polityczno-militarna**
 - **zagrożenie wojenne:**
 - ✓ *agresja **podprogowa** (sytuacja trudnokonsensusowa)*
 - ✓ *konflikt **ograniczony** (np. aterytorialny)*
 - ✓ *konflikt **na dużą skalę***
- **Zagrożenia niemilitarne:**
 - **w cyberprzestrzeni**
 - **w sektorze energetycznym**
 - **terroryzm wewnątrz europejski?**

STRATEGIA OPERACYJNA – JAK DZIAŁAĆ?

Warianty agresji i reakcje

OBSZAR

SKALA

DYNAMIKA

Agresja terytorialna

(opанowanie terytorium)

Agresja na pełną skalę

Brak zaskoczenia
(gdy zawniasu rozpoznano przygotowania do agresji)

Duże prawdopodobieństwo reakcji NATO (Art. 5)

Agresja aterytorialna

(np. selektywna, uderzenia raketowe, dywersja, cyberataki)

Ograniczona agresja
(lokalna, przygraniczna)

Zaskoczenie
(gdy nie wykryto w porę przygotowań)

Trudność uzyskania konsensusu decyzyjnego NATO. Konieczna gotowość do samodzielnego działania

Priorytety dla Polski

Agresja aterytorialna

(np. selektywna, uderzenia
raketowe, dywersja, cyberataki)

Ograniczona agresja

(lokalna, przygraniczna)

Zaskoczenie

(gdy nie wykryto
w porę przygotowań)

**Trudność uzyskania
konsensusu decyzyjnego
NATO. Konieczna gotowość
do samodzielnego działania**

www.koziej.pl 2017/18

**Priorytetowe
zdolności Sił
Zbrojnych RP**

**1) Obrona powietrzna,
w tym przeciwrakietowa**

2) Rozpoznanie
(nowoczesne systemy
informacyjne)

3) Mobilność
(mobilność śmigłowcowa
wojsk lądowych)

**Plus: cyber-, drony, broń precyzyjna, wojska
specjalne**

Strategia operacyjna - opcje

- 1. Maksymalnego umiędzynarodowienia** działań na rzecz bezpieczeństwa Polski, związana także z przesunięciem uwagi na działania pozamilitarne;
- 2. Autarkii strategicznej** (samodzielności i samowystarczalności): zakłada zdecydowane wzmocnienie samodzielności działania państwa w sferze bezpieczeństwa w kontekście kryzysu zbiorowej polityki bezpieczeństwa w Europie i we wspólnocie transatlantyckiej, z dominacją uwagi na „twardym” bezpieczeństwie;
- 3. Zrównoważonego umiędzynarodowienia i usamodzielnienia** bezpieczeństwa Polski: zakłada wzmacnianie więzi sojuszniczych oraz relacji dwustronnych z najważniejszymi partnerami i uwiarygodnienie przez to zewnętrznych filarów bezpieczeństwa z jednoczesną gotowością do samodzielnego działania w sytuacjach, w których pełna wiarygodność sojusznicza nie może być gwarantowana.

DZIAŁANIA STRATEGICZNE (STRATEGIA OPERACYJNA)

- **Ubezpieczenie (pogotowie) strategiczne**
 - **Współpraca sojusznicza i partnerstwa**
 - **Wywiad i kontrwywiad**
 - **Przygotowania obronne (utrzymanie, rozwój, szkolenie)**
 - **Odstraszanie (demonstracja gotowości i zdolności obronnych)**
- **Reagowanie kryzysowe**
 - **Pozamilitarne, polityczno-militarne (udział w misjach...)**
- **Działania wojenne**
 - **Agresja na dużą skalę – obrona sojusznicza**
 - **Agresja ograniczona - udział w obronie sojusznika**
 - **Agresja podprogowa (hybrydowa) – obrona samodzielna i/lub sojusznicza**

DZIAŁANIA WOJENNE

(Następstwo agresji na Polskę
lub sojusznika. Każda wojna byłaby wojną
sojuszniczą)

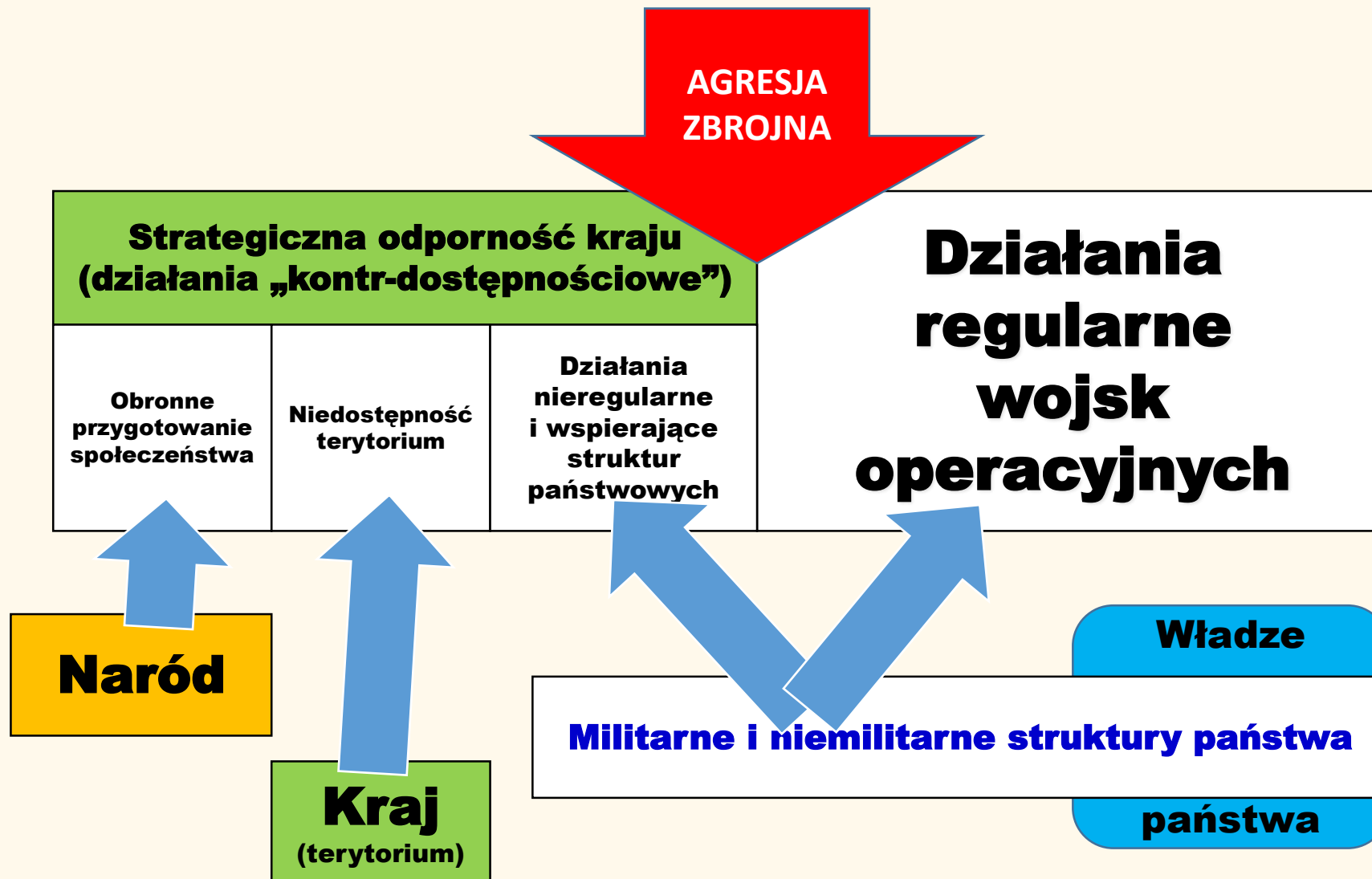
**Wojna obronna na
własnym terytorium**
(odparcie agresji
na Polskę):

- agresja podprogowa
- lokalny (ograniczony) konflikt zbrojny
- wojna na dużą skalę

**Wojna poza
terytorium RP**
(udział
w odparciu agresji
na sojusznika)

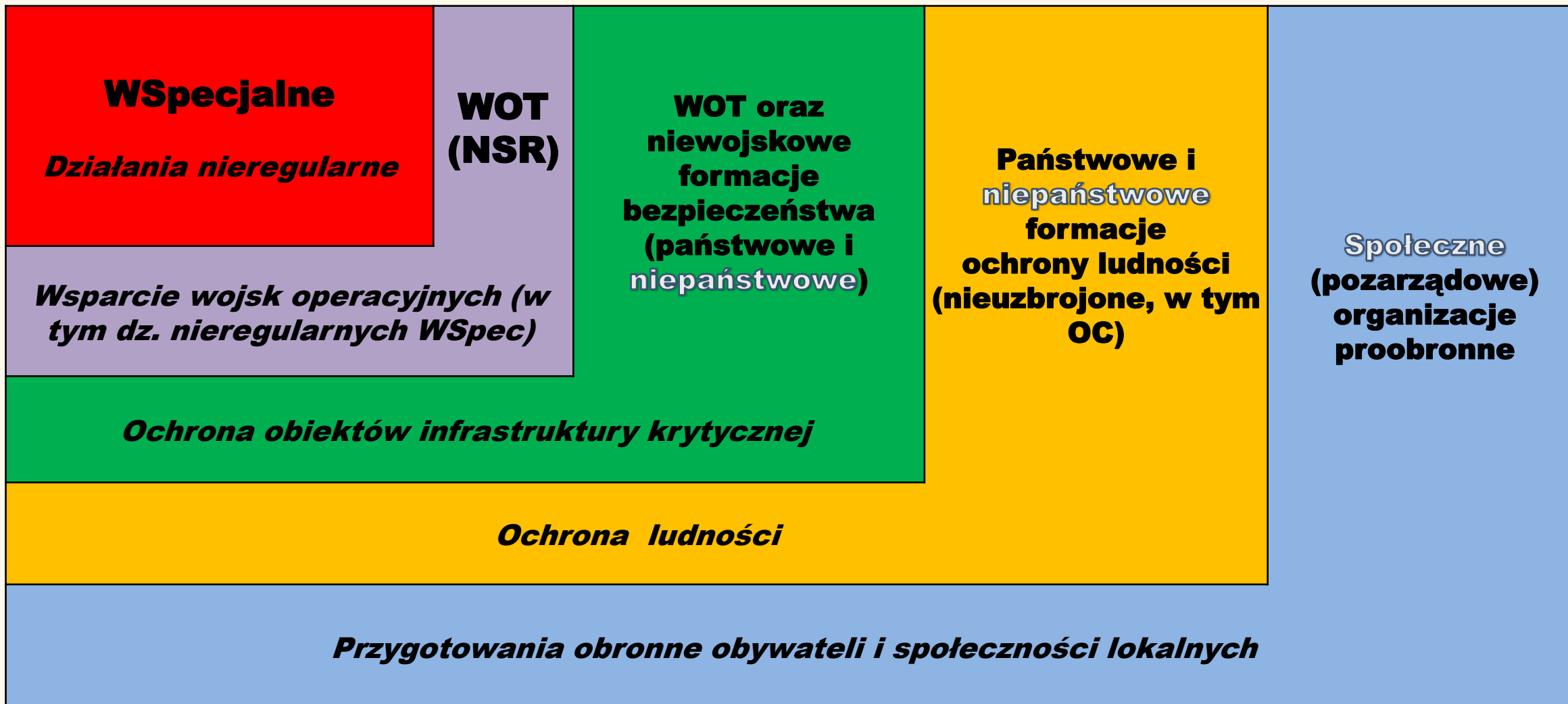
- Działania zbrojne
- Działania pozazbrojne

O B R O N A P A Ń S T W A



Siły i środki

SYSTEMU STRATEGICZNEJ ODPORNOŚCI KRAJU

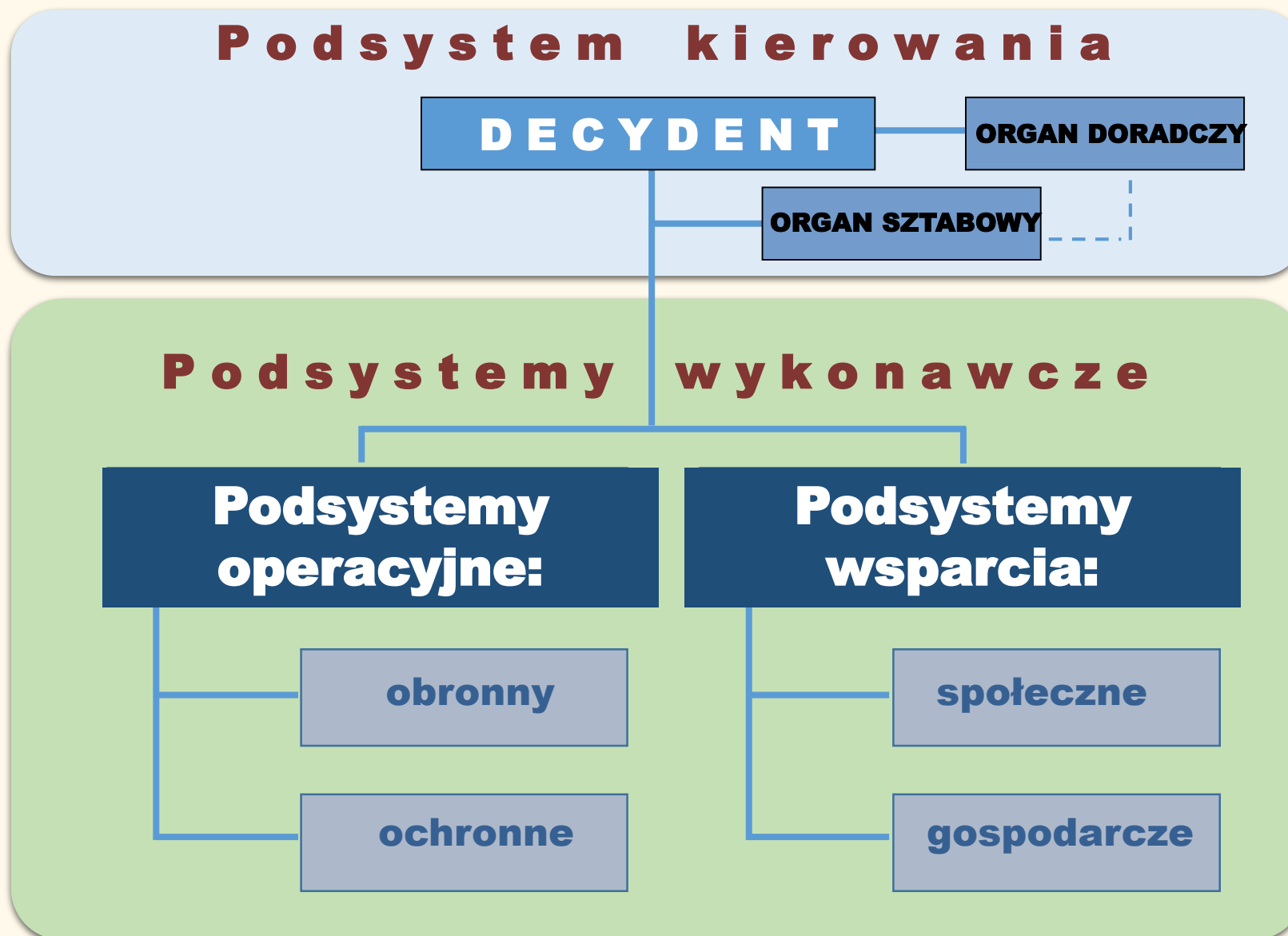


Strategia operacyjna - priorytety

- 1. Utrzymanie własnej determinacji i gotowości do działania (podmiotowość strategiczna!) w pełnym spektrum dziedzin, obszarów i sektorów bezpieczeństwa narodowego z priorytetowym traktowaniem tych, w których sojusznicze (wspólne) działanie może być utrudnione (sytuacje trudnokonsensusowe);**
- 2. Umacnianie międzynarodowej wspólnoty bezpieczeństwa poprzez działanie na rzecz pogłębiania procesów integracyjnych w Europie opartych na **wspólnocie interesów** (konsolidacja NATO, wspólnota interesów w UE, partnerstwo z USA);**
- 3. Wspieranie i selektywny udział w międzynarodowym reagowaniu kryzysowym (prewencja, stabilizacja), przeciwdziałającej powstaniu nowych źródeł zagrożeń lub rozprzestrzenianiu się już istniejących kryzysów w wymiarze ponadregionalnym.**

STRATEGIA PREPARACYJNA (PRZYGOTOWAWCZA) – JAK PRZYGOTOWYWAĆ SYSTEM BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO?

System bezpieczeństwa narodowego



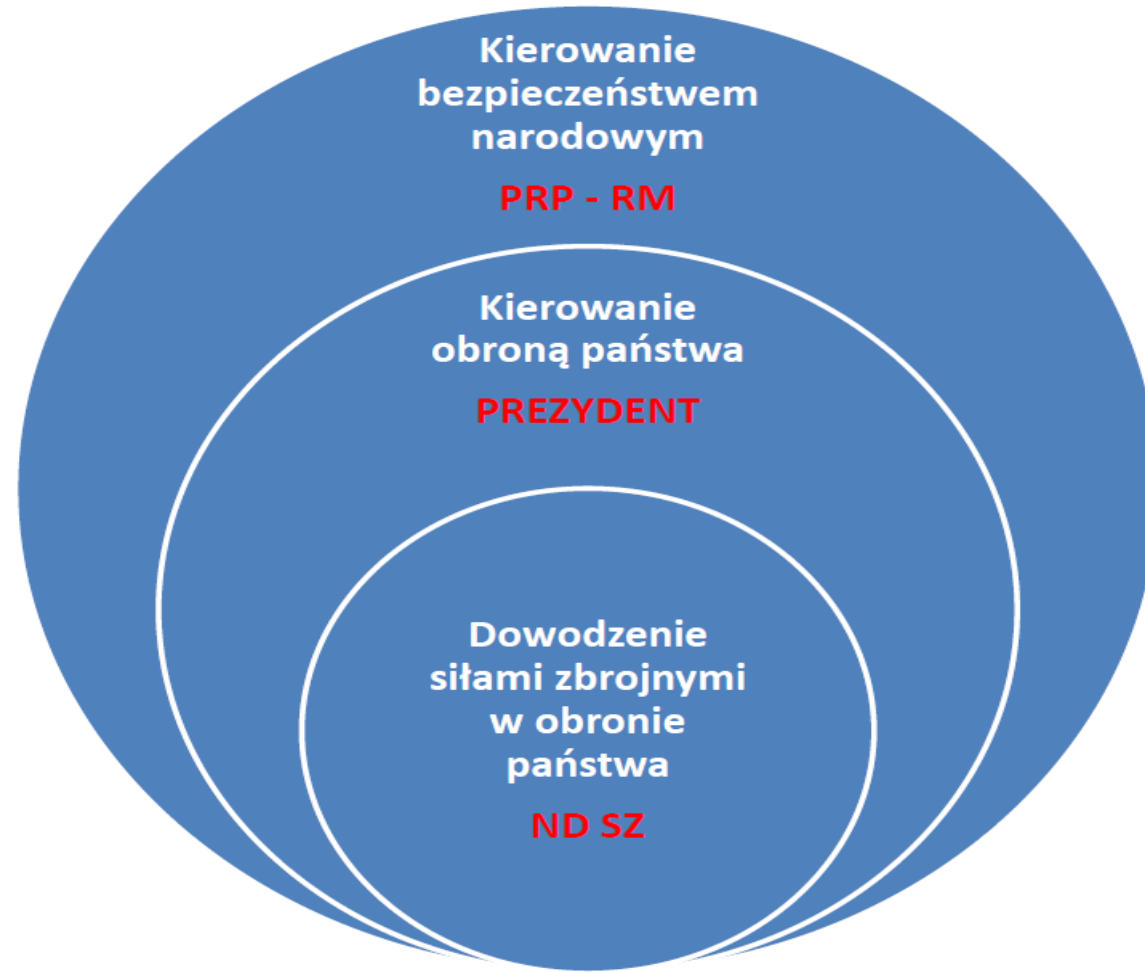
Strategia preparacyjna – opcje

- 1. Umiędzynarodowienia** systemu bezpieczeństwa narodowego: podkreśla przygotowanie systemu bezpieczeństwa narodowego, którego priorytetem jest maksymalne **wykorzystanie szans** wynikających ze współpracy międzynarodowej;
- 2. Usamodzielnienia** systemu bezpieczeństwa narodowego (**autarkia strategiczna!**): oznacza **konieczność** przygotowania systemu bezpieczeństwa narodowego, którego priorytetem jest maksymalizacja narodowego potencjału bezpieczeństwa;
- 3. Zrównoważonego integrowania** systemu bezpieczeństwa narodowego: podkreśla **możliwość** przygotowania systemu bezpieczeństwa narodowego do zrównoważonego wykorzystywania zarówno szans wynikających ze współpracy międzynarodowej, jak i racjonalnie umacnianych zdolności sukcesywnie integrowanego narodowego potencjału bezpieczeństwa.

KIEROWANIE STRATEGICZNE

- **Bieżące planowanie, programowanie i organizowanie bezpieczeństwa narodowego**
- **Zarządzanie kryzysowe**
- **Stany nadzwyczajne**
 - **Stan klęski żywiołowej**
 - **Stan wyjątkowy**
 - **Stan wojenny**
- **Kierowanie obroną państwa**

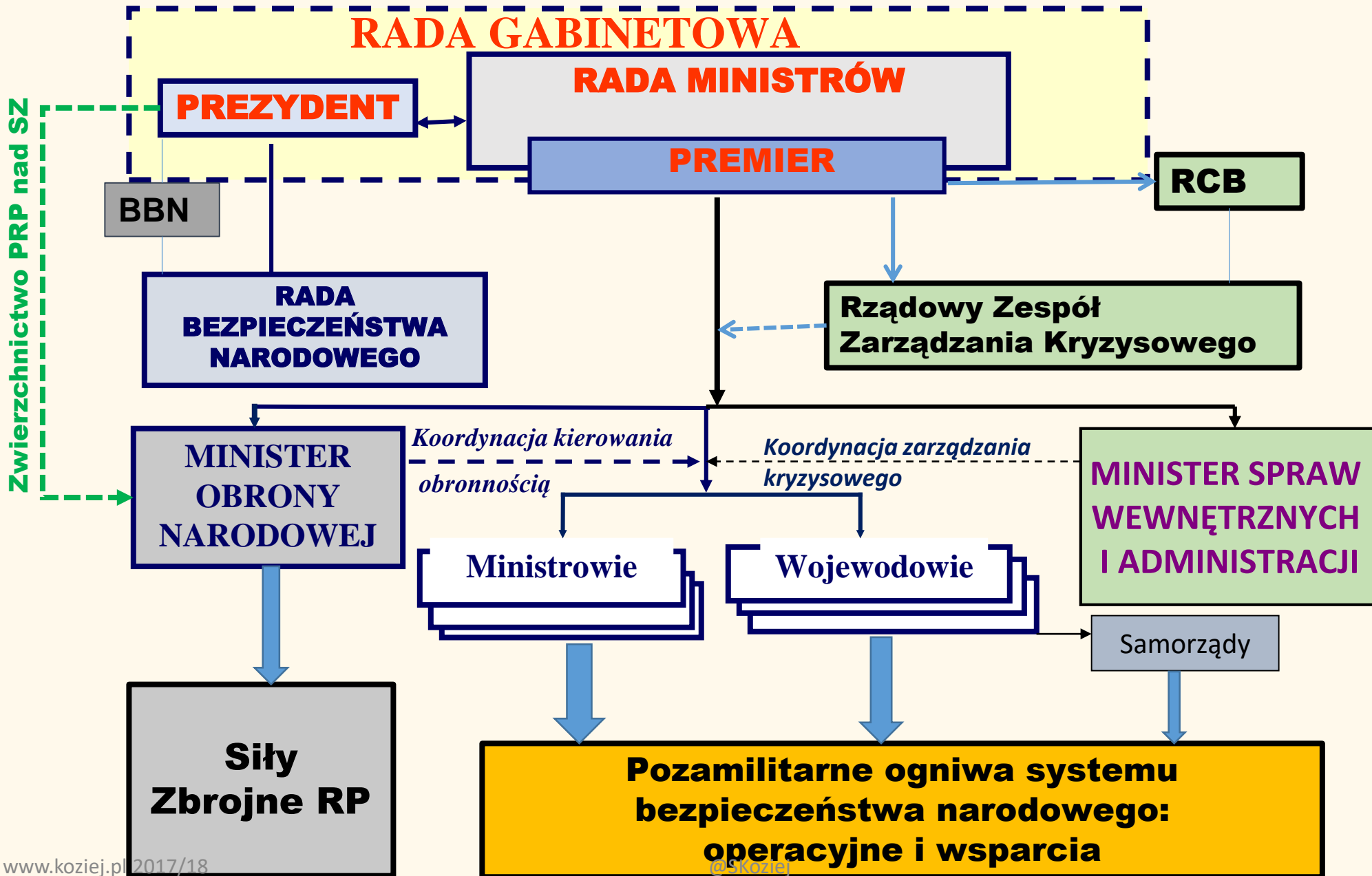
Kierowanie bezpieczeństwem narodowym, w tym obroną państwa



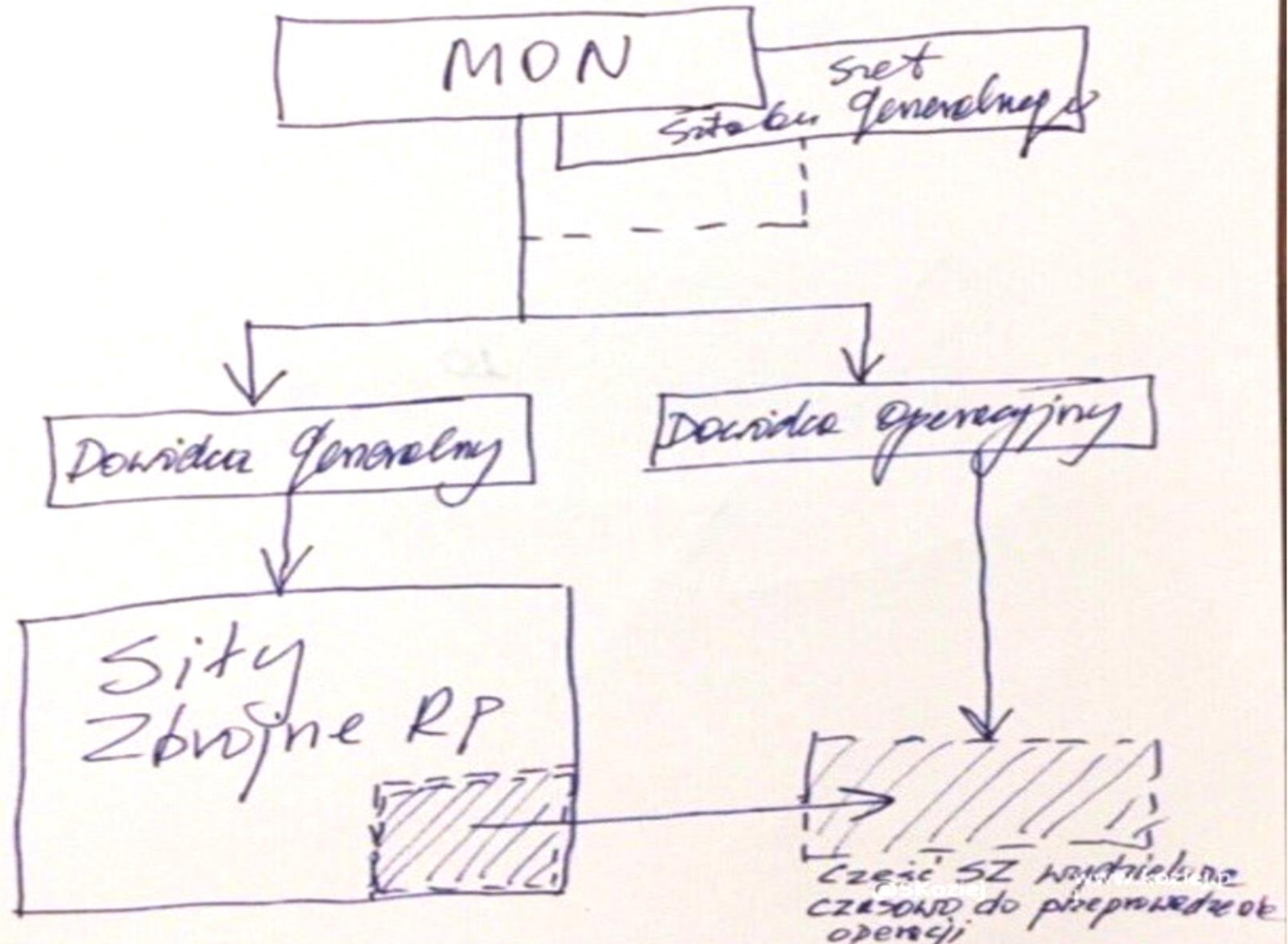
DOKUMENTY STRATEGICZNE



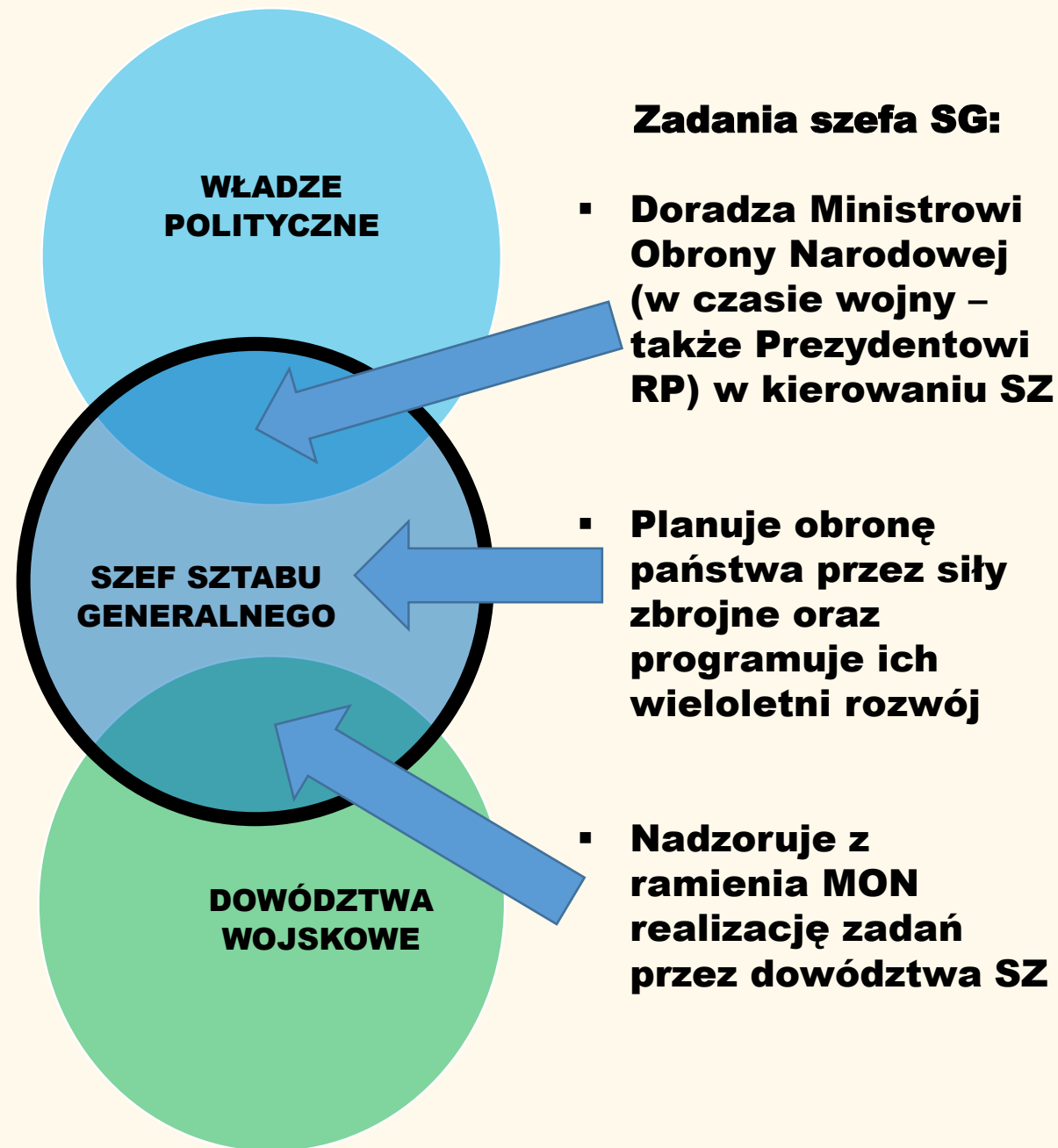
SYSTEM KIEROWANIA BEZPIECZEŃSTWEM NARODOWYM w cz. pokoju



Kierownictwo i dowodzenie SZ



**ROLA SZEFA SZTABU
GENERALNEGO JAKO
ZWORNIKA SYSTEMU
DEMOKRATYCZNEGO,
CYWILNO-
WOJSKOWEGO
KIEROWANIA SIŁAMI
ZBROJNYMI**



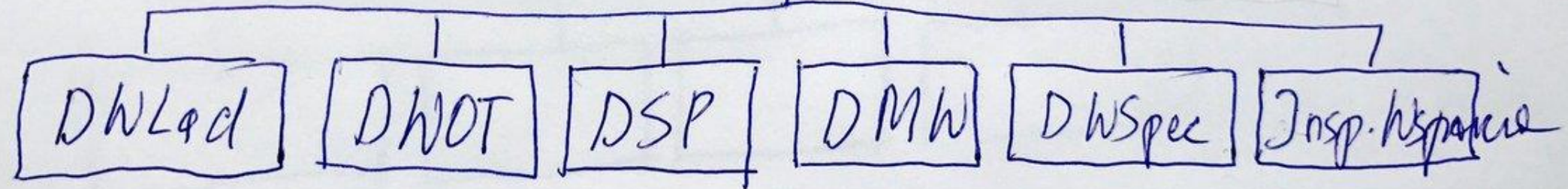
Kierownictwo
poli-steropiane

Pracownicy reformy przygotowane
przez MON

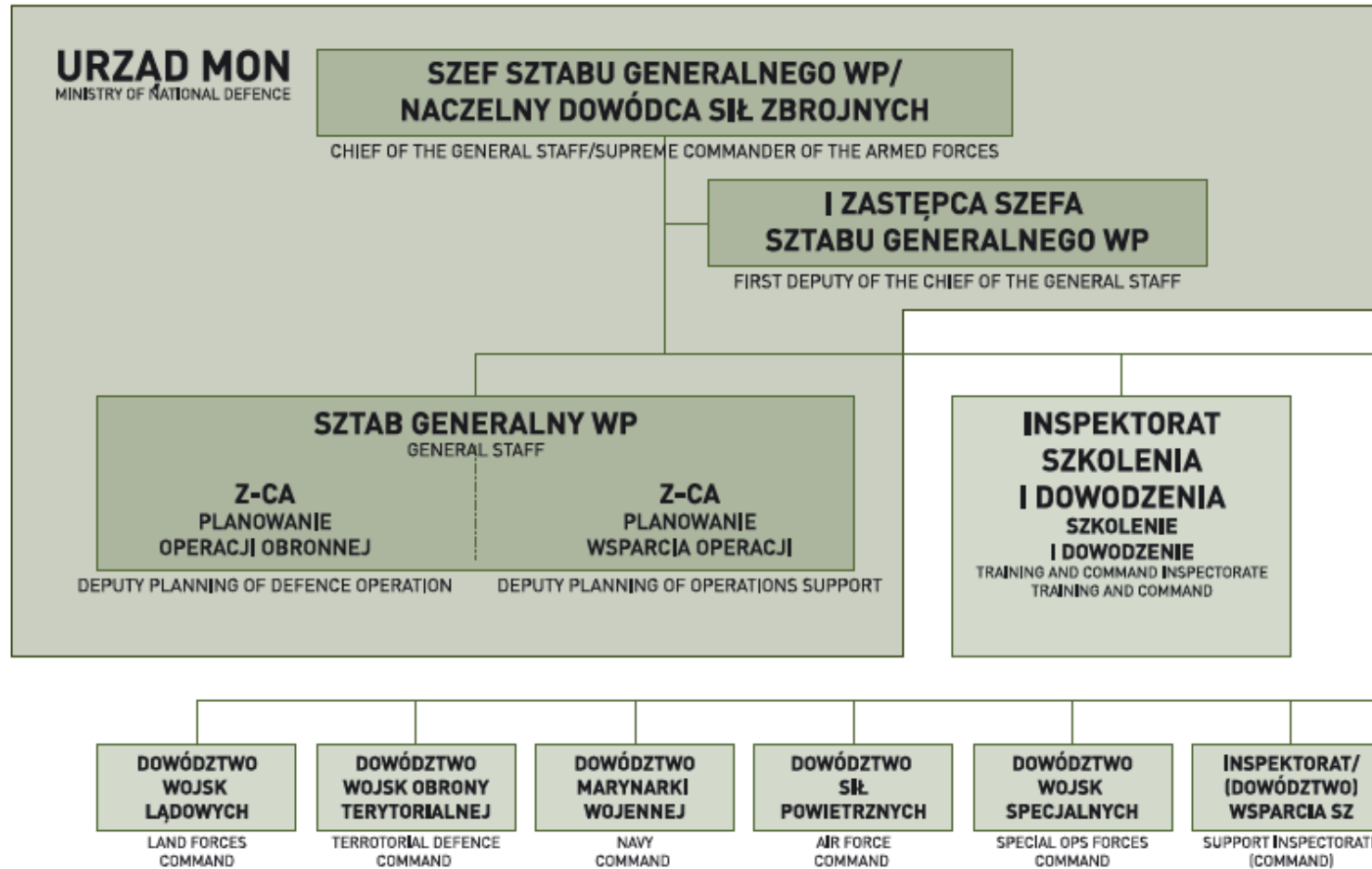
MON

Dowodzenie
najskuteczniejsze

Szef SG WP
(m. a. W - Naczelny Dowódca SZ)



TEMAT: NOWY SYSTEM KIEROWANIA I DOWODZANIA SIŁAMI ZBROJNYMI RP
(ORGANISATIONAL CHART OF THE NEW COMMAND AND CONTROL SYSTEM OF THE POLISH ARMED FORCES)



KIEROWANIE OBRONĄ PAŃSTWA W CZASIE WOJNY

PARLAMENT

WSPÓLDZIAŁANIE

Prezydent

Rada Ministrów

**Szef Sztabu Generalnego
WP**

MON

Pozostałe siły zbrojne

Naczelnny Dowódca SZ

Siły Zbrojne wydzielone do obrony państwa

Błąd projektowanej reformy KIEROWANIA OBRONĄ PAŃSTWA W CZASIE WOJNY

PARLAMENT

Prezydent

WSPÓLDZIAŁANIE

Rada Ministrów

MON

**Naczelnny Dowódca
SZ = szef Sztabu
Generalnego**

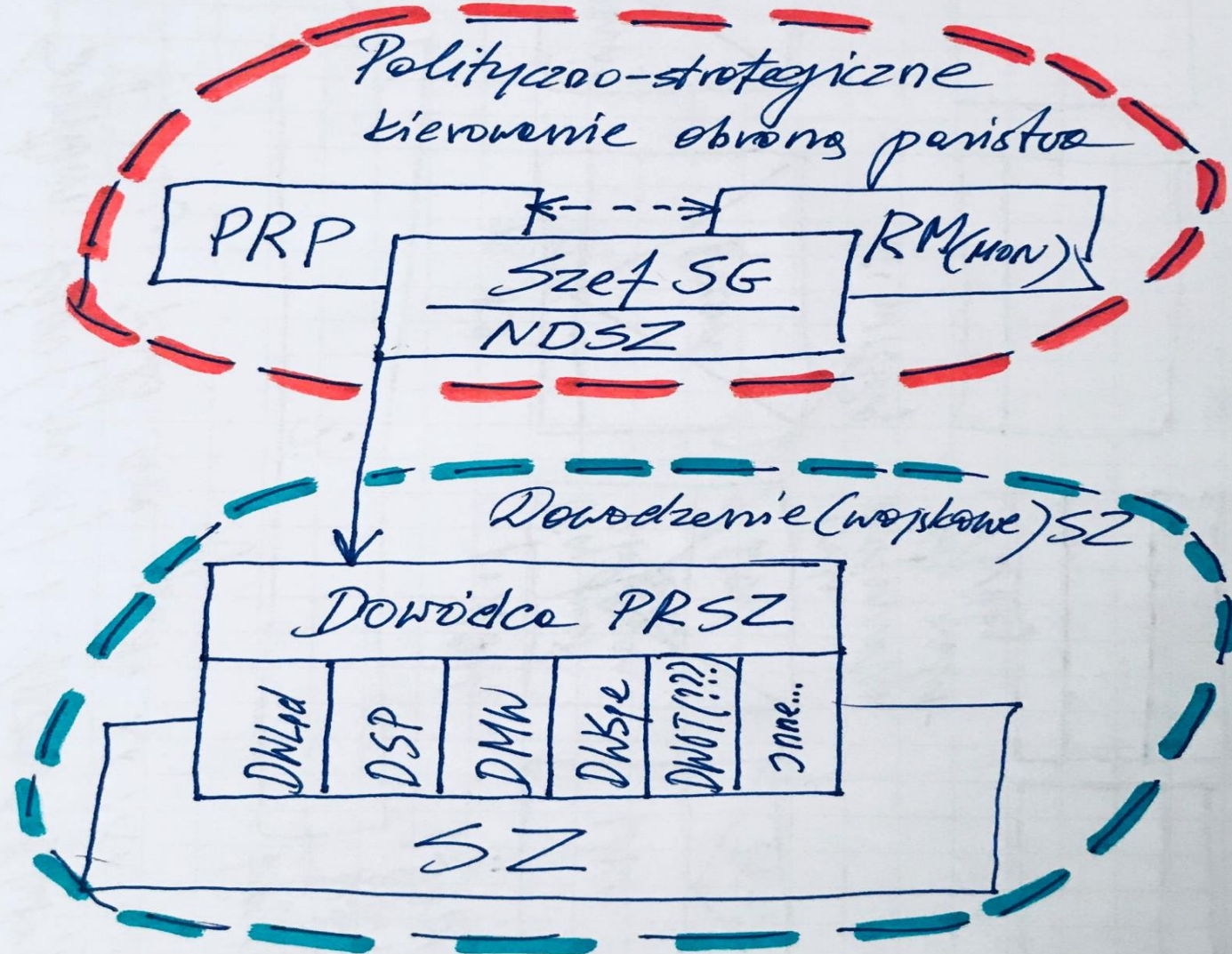
?

Siły Zbrojne

A G R @SKoziej S J A

Wojenny SKiD (system kierowania i dowodzenia SZ u.c.w.)

WARIANT: szef SG = NDSZ



BEZPIECZEŃSTWO NARODOWE RP W LATACH 2015-2017

Plusy

- Kontynuacja polityki bezpieczeństwa w ramach NATO na rzecz wzmocnienia wschodniej flanki
- Kontynuacja „doktryny Komorowskiego”, czyli przeniesienia priorytetów ze zdolności ekspedycyjnych na rzecz zdolności potrzebnych w obronie własnego terytorium
- Przeprowadzenie Strategicznego Przeglądu Obronnego i zaproponowanie priorytetu antydostępnościowego
- Kontynuacja i przyspieszenie procesu zwiększania nakładów obronnych przez ustanowienie ustawowych obowiązków w tym względzie na przyszłość
- Zakup samolotów dla ViP, choć szkoda, że tylko na koszt wojska, bez udziału pozostałych struktur państwa, zwłaszcza kancelarii Sejmu, Senatu, Prezesa Rady Ministrów, MSZ, MSW
- Odblokowanie podwyżek wynagrodzeń w resorcie obrony narodowej (wyrzucenie „węża z kieszeni”)

Minusy

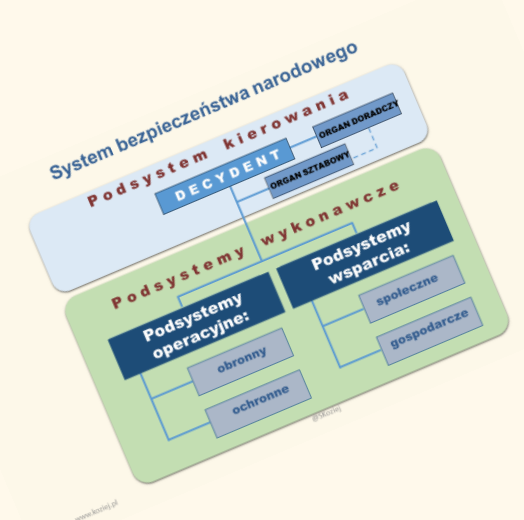
- Skłócenie polityczne z głównymi sojusznikami (Francja, Niemcy, struktury UE) oraz strategicznie ważnymi sąsiadami (Ukraina)
- Zerwanie ciągłości strategicznej w kierowaniu bezpieczeństwem narodowym: zanegowanie całego dorobku ćwierćwiecza i jednocześnie zaniechanie uruchomienia własnego cyklu strategicznych przygotowań państwa – brak własnej Strategii Bezpieczeństwa Narodowego, Polityczno-Strategicznej Dyrektywy Obronnej, znowelizowanych planów operacyjnych w strukturach państwa i samorządach oraz ich weryfikacji w ramach strategicznych ćwiczeń systemu bezpieczeństwa narodowego typu KRAJ
- Zanegowanie prymatu „jakości nad ilością” w rozwoju sił zbrojnych i wprowadzenie błędnej koncepcji Wojsk Obrony Terytorialnej, w znacznej mierze kosztem zawodowych wojsk operacyjnych
- Opóźnienia głównych programów modernizacji technicznej sił zbrojnych, w tym zniszczenie priorytetu śmigłowcowego
- Fatalna polityka kadrowa: czystki na najwyższych stanowiskach dowódczych i sztabowych, a także w uczelniach wojskowych, ideologizowanie i upartyjnianie funkcjonowania sił zbrojnych prowadzące do bardzo niebezpiecznych podziałów ideologiczno-personalnych wśród żołnierzy
- Wypaczenia cywilnej i demokratycznej kontroli nad siłami zbrojnymi oraz przygotowanie projektu reformy systemu kierowania obroną kraju i dowodzenia siłami zbrojnymi prowadzącej do prawnego ustanowienia woluntarystycznego systemu zwierzchnictwa politycznego nad wojskiem

Strategia preparacyjna – priorytety przygotowania systemu bezpieczeństwa narodowego

1. Podsystem kierowania
bezpieczeństwem - **integracja**

2. Podsystemy operacyjne -
profesjonalizacja

3. Podsystemy wsparcia –
powszechność przygotowań



POSUMOWANIE STRATEGII BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP

- **Skoncentrowanie głównego wysiłku na zapewnieniu bezpośredniego bezpieczeństwa, w tym obrony państwa i wzmocnieniu strategicznej odporności kraju (na agresję)**
- **Własny potencjał obronny** – podstawowy filar i gwarancja polskiego bezpieczeństwa; NATO, UE, strategiczne partnerstwa – filary wspierające
- **Zdolności do obrony terytorium i przeciwwzaskoczeniowe** – polska specjalizacja w NATO i UE
- **Potrzeba umacniania podmiotowości strategicznej na arenie międzynarodowej**